

ความสัมพันธ์ไทย-อิหร่าน ด้านการท่องเที่ยว ระหว่าง ค.ศ. 2000-2010 Thai-Iranian relations In tourism, between 2000-2010

พพรธรน โปร่งจิต
Pornpan Prongchitr

อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Lecturer at Department of History ; Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University
E-mail: pompanpr@hotmail.com

ได้รับ 20 มีนาคม 2564 แก้ไข 20 เมษายน 2564 อนุมัติให้ตีพิมพ์ 19 พฤษภาคม 2564

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ไทย-อิหร่าน ด้านการท่องเที่ยว ระหว่าง ค.ศ. 2000-2010 เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่องศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ไทย-อิหร่านช่วงก่อนปฏิวัติการปกครองอิสลามอิหร่านกับปัจจุบัน

การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ไทย-อิหร่านช่วงก่อนปฏิวัติการปกครองอิสลามอิหร่านกับปัจจุบันมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยและอิหร่านในช่วงก่อนการปฏิวัติอิสลามในอิหร่านหลังการปฏิวัติอิสลาม 2) ผลและผลกระทบจากความสัมพันธ์ของประเทศทั้งสอง โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อทำการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา

ผลจากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ไทย-อิหร่าน ด้านการท่องเที่ยว ระหว่าง ค.ศ. 2000-2010 มีความเปลี่ยนแปลงจากช่วงเวลาก่อนการปฏิวัติอิสลาม พบว่ามีนักท่องเที่ยวจากทั้งสองประเทศเดินทางติดต่อท่องเที่ยวระหว่างกันเป็นจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยนักท่องเที่ยวชาวอิหร่านเดินทางมาประเทศไทยมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางไปท่องเที่ยวที่ประเทศอิหร่าน ดังนั้นส่งผลให้เกิดการพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวอิหร่าน ทั้งในประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว, ไทย, อิหร่าน

Abstract

This research article Thai-Iranian relations in tourism, between 2000-2010, it was part of a research study on the comparative study of Thai-Iran relations during the pre-revolutionary period of Iranian Islamic rule and the present. A comparative study of Thai-Iran relations during the pre-revolutionary period of Iranian Islamic rule with the present aims to: 1) Comparison of relations between Thailand and Iran in the period before the Islamic revolution in Iran after the

Islamic Revolution 2) Effects and effects of the relationship between the two countries This research study is a documentary research to collect data and analyze the data in a descriptive manner.

The results of the study found that Thai-Iranian relations The tourism aspect between 2000-2010 has changed from the period before the Islamic Revolution. It was found that the number of tourists from both countries traveling between the two countries is increasing. More Iranian tourists come to Thailand than Thai tourists travel to Iran. Therefore, this has resulted in the development of more tourism businesses to accommodate Iranian tourists. both in Thailand and the Islamic Republic of Iran

Keyword : tourism relationship, Thai, Iran

บทนำ

องค์การสหประชาชาติได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวหมายถึง การเดินทางที่มีเงื่อนไข 3 ประการคือ 1) มีการเดินทาง หมายถึงมีการวางแผนเดินทางโดยสมัครใจจาก สถานที่หนึ่งไปอีกสถานที่หนึ่งโดยใช้อยานพาหนะนำไปทั้งในระยะใกล้หรือไกล 2) มีจุดมุ่งหมายปลายทาง หมายถึงมีสถานที่เลือกเดินทางไปเยือน ใช้เวลาช่วงหนึ่งอยู่ที่นั่น มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพียงพอสำหรับการตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจแก่ผู้มาเยือน 3) มีความมุ่งหมาย คือมีความประสงค์ในการเดินทางที่ไม่ใช่อยู่ประจำ เช่น ความมุ่งหมายเพื่อพักผ่อนในวันหยุด เพื่อวัฒนธรรมและศาสนา เพื่อการศึกษาเรียนรู้¹ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ความหมายการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยว หมายถึงการเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อความสนุกสนานบันเทิง เพื่อหาความรู้ เพื่อการกีฬา ติดต่อธุรกิจ เพื่อประชุมสัมมนา ตลอดจนการเยี่ยมญาติพี่น้อง²

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้หลักให้กับประเทศไทยซึ่งมีแหล่งทรัพยากร การท่องเที่ยว มีหลากหลายประเภท แหล่งท่องเที่ยวถือเป็นสินค้าหลักทางการท่องเที่ยว นอกจากนี้จะนำมาซึ่งการค้า และการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งในระดับภูมิภาคและระดับประเทศแล้ว การท่องเที่ยวยังเป็นสื่อที่ช่วยเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติในทางหนึ่ง ประเทศไทยมีพื้นที่ที่ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก 5 แห่ง โดยแบ่งออกเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม 3 แห่ง ได้แก่ เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัย และเมืองบริวาร นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง และทางธรรมชาติ 2 แห่ง ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร และผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ

ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมาประเทศไทยได้ให้ความสำคัญและมีความผูกพันกับโลกฝั่งตะวันตกมากกว่าประเทศในภูมิภาคอื่น ในบางครั้งอาจจะเหมือนกับเป็นการละเลยและมองข้ามความสำคัญกับประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะประเทศในตะวันออกกลางซึ่งรวมถึงประเทศอื่น (ประเทศโลกมุสลิม) ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยเคยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเหล่านี้มาแต่ในอดีตแต่ในปัจจุบันเมื่อมีความเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ได้ทำให้ผู้คนเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนง่ายขึ้น

¹ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2549). *ธุรกิจนำเที่ยว*. หน้า 2-4.

² ศรีญา วรากุลวิทย์. (2558). *ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. หน้า 1.

การท่องเที่ยวของประเทศไทยได้เจริญเติบโตและขยายตัวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยจัดเป็นที่มาทางเศรษฐกิจหลักที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะในด้านการนำมาซึ่งรายได้ก่อให้เกิดการหมุนเวียนเกิดการสร้างงาน และการกระจายรายได้สู่ภูมิภาค รวมทั้งส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจที่มีเกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง เนื่องจากประเทศไทยมีความพร้อมในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและมีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมและมีการบริการที่ดี ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเติบโตอย่างรวดเร็ว มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทยจำนวนมาก ทั้งจากยุโรป อเมริกา เอเชียตะวันออกและตะวันออกกลาง ดังนั้นการมองข้ามโลกมุสลิมและการละเลยความสำคัญของประเทศเหล่านี้ เป็นการทำให้เราเสียโอกาสอย่างยิ่ง เพราะประเทศตะวันออกกลางมีศักยภาพสูงและมีบทบาทที่สำคัญอย่างมากในอนาคต แม้ว่าประเทศไทยและประเทศตะวันออกกลางจะมีพื้นฐานทางศาสนาและวัฒนธรรมที่ไม่เหมือนกัน แต่ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวจากประเทศตะวันออกกลางได้เดินทางเข้ามายังประเทศไทยเป็นจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น โดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการเดินทางเข้ามาใช้บริการทางด้านสุขภาพ แต่อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวก็ยังคงเป็นเป้าหมายหลักของการเดินทางของคนส่วนใหญ่ เนื่องจากจุดเด่นของประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวจากประเทศตะวันออกกลางคือ การเป็นดินแดนแห่งการเยี่ยมชมของคนไทยอุปนิสัยของคนไทยที่มีต่อนักท่องเที่ยว การมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สวยงาม โดยเฉพาะทะเล ในด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยวในการมาท่องเที่ยวประเทศไทยถือว่าทัศนคติที่ดีถึงแม้จะมีความแตกต่างทางศาสนาและวัฒนธรรม การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศตะวันออกกลางจะช่วยส่งเสริมและเติมเต็มการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เพราะนอกจากความแตกต่าง ทางด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยวแล้ว นักท่องเที่ยวจากประเทศตะวันออกกลางมีฤดูกาลท่องเที่ยวที่แตกต่างไปจากนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ นักท่องเที่ยวจากตะวันออกกลางส่วนใหญ่จะเป็นชาย และมุ่งเน้นลักษณะที่มีความเป็นส่วนตัว โดยมีการใช้ห้องพัก การบริการต่าง ๆ ในโรงแรม และการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในโรงแรมค่อนข้างสูงมากซึ่งหนึ่งในนักท่องเที่ยวที่สำคัญคือนักท่องเที่ยวชาวอิหร่าน

ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยและอิหร่านที่มีความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นและยาวนานเป็นเวลาหลายร้อยปี ประวัติความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างสยามกับอิหร่านได้เริ่มต้นและสิ้นสุดลงในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ด้วยเหตุผลสองประการ คือ ประการที่หนึ่ง การเมืองภายในของกรุงศรีอยุธยาที่เป็นผลสืบเนื่องจากปัญหาความขัดแย้งในราชสำนัก ทำให้ราชวงศ์ปราสาททองสิ้นสุดลง จนถึงการเสียกรุงศรีอยุธยา พ.ศ. 2310 ประการที่สอง คือ ปัญหาภายในของราชวงศ์ซาฟาเวียแห่งอิหร่าน ทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองชาติต้องยุติลง

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ประเทศไทยและประเทศอิหร่านได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 1955¹ และมีการลงนามสนธิสัญญาทางไมตรีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับจักรวรรดิอิหร่าน ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเทป ฯ เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 1967 สรุปความได้ว่า พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย กับ พระบาทสมเด็จพระจักรพรรดิแห่งอิหร่าน มีพระราชประสงค์ที่จะกระชับและเพิ่มพูนความสัมพันธ์แห่งมิตรภาพซึ่งมีอยู่โดยواسุกระหว่างประเทศไทยกับประเทศอิหร่าน และจงใจโดยเท่าเทียมกันโดยความต้องการแห่งกันและกันที่จะให้ความร่วมมือ

¹ สุริยย์ สายเชื้อ. (ม.ป.ป.). *มิตรภาพไทย-อิหร่าน ความสัมพันธ์อันดีที่ใกล้ชิดกว่า 400 ปี*. หน้า 1.

โดยใกล้ชิดขึ้นระหว่างทั้งสองประเทศ และเพื่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศบนมูลฐานแห่งสันติภาพ และความยุติธรรม และหลักการแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ จึงตกลงกระทำสนธิสัญญาทางไมตรี 1955¹ เมื่อเกิดเหตุการณ์การเมืองภายในของอิหร่านคือเหตุการณ์การปฏิวัติอิสลามแห่งอิหร่านเมื่อ ค.ศ. 1979 ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศได้มีข้อจำกัดบางประการและเมื่อเหตุการณ์การเมืองภายในของอิหร่านกลับมาเป็นปกติ ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศก็ดำเนินอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจัยเกื้อหนุนที่สำคัญที่ทำให้ประชาชนของทั้งสองประเทศมีความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมและเกื้อกูลกันยิ่งขึ้น ประกอบด้วย (1) ความร่วมมือในการเสริมสร้างการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ (2) ความร่วมมือด้านการศึกษาและวิชาการ (3) ความร่วมมือด้านวัฒนธรรม และ (4) ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความสัมพันธ์ไทย-อิหร่าน ด้านการท่องเที่ยว ระหว่าง ค.ศ. 2000-2010
2. ผลและผลกระทบจากความสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว

วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) โดยพิจารณาเอกสารของประเทศไทย และประเทศอิหร่านที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับต่างประเทศ และเอกสารของประเทศอิหร่านที่เกี่ยวข้องกับการปฏิวัติอิสลามแห่งอิหร่าน และเอกสารที่แสดงถึงร่วมมือด้านธุรกิจและการท่องเที่ยว เพื่อนำมาสู่ข้อสรุปในการศึกษาและข้อเสนอแนะต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า การปฏิวัติอิสลามแห่งอิหร่าน เมื่อ ค.ศ. 1979 เป็นเหตุการณ์หนึ่งในประวัติศาสตร์โลกโดยการปฏิวัติอิสลาม ทำให้เกิดการต่อสู้กันระหว่างกลุ่มการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางศาสนา กับกลุ่มที่มีกระแสความคิดทางการเมืองแบบฆราวาส (Secularization) ภายหลังจากเหตุการณ์การเมืองภายในของประเทศอิหร่าน ความแตกต่างทางการเมืองและวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศระหว่างประเทศไทยและอิหร่านมีความแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามความแตกต่างนี้ไม่ทำให้เกิดปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างในระดับประชาชนและระดับรัฐ

ความร่วมมือระดับรัฐ

ในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศของทั้งสองประเทศได้มีความร่วมมือระหว่างกัน โดยสถานเอกอัครราชทูตไทยและอิหร่านได้ลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว (Memorandum of Understanding between the Government of the Islamic Republic of Iran and the Government of the Kingdom of Thailand for the Cooperation in the Tourism Field) เมื่อวันที่ 25 เมษายน ค.ศ. 2002 โดยมีเนื้อหาสำคัญของความตกลงคือ ทั้งสองฝ่ายจะสร้างสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความร่วมมือระยะยาวในด้านการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ของประเทศทั้งสอง

¹ แหล่งเดิม.

ตามกฎหมายและระเบียบของแต่ละประเทศ และจะแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญ หลักสูตร และนักการศึกษา ด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งจะร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึกอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนส่งเสริมการแลกเปลี่ยนคณะด้านการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ดังนั้นอิหร่านและไทย จึงมีปัจจัยพื้นฐานที่เกื้อหนุนให้ทั้งสองประเทศสามารถดำเนินความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ในการนี้ไทยและอิหร่านพึงนำจุดแข็งที่แต่ละประเทศมีอยู่ มาดำเนินการร่วมกัน เพื่อนำมาซึ่งการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ซึ่งจุดแข็งของอิหร่านได้แก่ การเป็นหนึ่งในประเทศที่เป็นอู่อารยธรรม ของโลกโดยอารยธรรมของอิหร่านมีอายุเก่าแก่ถึง 7,000 ปี และมีสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการยกย่อง ให้เป็นมรดกโลกอยู่มากมายหลายแห่ง อย่างไรก็ตาม อิหร่านยังจำเป็นต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้สามารถรองรับตลาดท่องเที่ยวที่มีศักยภาพที่จะเติบโตได้อีกมาก

ภาพ 1 เพอร์เซโปลิส Persepolis แหล่งประวัติศาสตร์ (เมืองซีราส) (ผู้วิจัย)

ภาพ 2 ร้านอาหารในเมืองอิสฟาฮาน (เมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของอิหร่าน) (ผู้วิจัย)

ภาพ 3 ย่านตลาดกลางค้าในกรุงเตหะราน (ผู้วิจัย)

ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยมีจุดแข็งด้านประสบการณ์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ความสามารถในการบริหารจัดการโรงแรม/ที่พักและอุตสาหกรรมภาคบริการสำหรับนักท่องเที่ยว การมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสำหรับครอบครัวและแหล่งช้อปปิ้งมากมาย การมีครัววีลแชร์ที่ไม่เป็นที่สองรองใคร การมีความเชี่ยวชาญด้านการแพทย์และการให้บริการที่ยอดเยียม รวมทั้งยังมีศักยภาพด้านธุรกิจการบินที่กำลังเติบโตอย่างมาก

ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมให้นักธุรกิจไทยไปลงทุนด้านอุตสาหกรรมบริการและการโรงแรม ในแหล่งท่องเที่ยวของอิหร่าน ซึ่งจะช่วยให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะไปเที่ยวอิหร่านได้อีกมาก ในขณะเดียวกัน ก็จะช่วยให้นักท่องเที่ยวระดับบนของอิหร่านมีความตระหนักรู้ และสนใจที่จะเดินทาง เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย

อนึ่ง หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของอิหร่านและของไทย โดยเฉพาะ ททท. ควรจัดให้มีหลักสูตร ฝึกอบรมตลอดจนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างกันอย่างต่อเนือง รวมทั้งควรมีการจัดให้นักธุรกิจไทยด้านการโรงแรมและการบินไปเยือนอิหร่านเพื่อหาช่องทางในการลงทุน ในธุรกิจดังกล่าวในอิหร่าน ทั้งนี้ เมื่อมีการลงทุนด้านการโรงแรมและการบินในอิหร่านโดยภาคเอกชนไทย แล้ว สิ่งที่จะตามมาอย่างเป็นระบบ ก็คือร้านอาหารฮาลาลไทย การแสดงด้านศิลปวัฒนธรรมของไทย และของอิหร่านในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลามของอิหร่าน รวมทั้งแหล่งช้อปปิ้งสินค้าไทย และสินค้าอิหร่านเกิดขึ้นในเมืองต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของอิหร่าน

ดังนั้นการลงทุนด้านการท่องเที่ยวในอิหร่านโดยนักธุรกิจไทย นอกจากจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว ของอิหร่าน อันจะนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่อิหร่านแล้ว ยังจะช่วยให้ชาวอิหร่านใน “ตลาดบน” รับรู้ และทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมการให้บริการที่อบอุ่นเปี่ยมด้วยไมตรีจิตของคนไทยตลอดจนอาหาร ฮาลาลไทย ซึ่งประสบการณ์ที่ได้รับจากอุตสาหกรรมภาคบริการของไทยในอิหร่านย่อมจะเป็นปัจจัยสำคัญ อีกประการหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวอิหร่านโดยเฉพาะตลาดบนมีความสนใจที่จะเดินทาง มาท่องเที่ยวในประเทศไทยในลักษณะครอบครัว และเมื่อนักท่องเที่ยวอิหร่านในตลาดบนเพิ่มจำนวนมากขึ้น ก็จะเป็นผลให้ชื่อเสียงและภาพพจน์ที่ดีของประชาชนอิหร่านโดยรวม เป็นที่ประจักษ์ต่อชาวไทยยิ่งขึ้น¹

ความร่วมมือระดับประชาชน

นักท่องเที่ยวชาวอิหร่านส่วนมาก จัดอยู่ในประเภทนักท่องเที่ยวชั้นดี คือมีความสามารถในการใช้จ่าย ใช้สอยในการท่องเที่ยว มีระยะเวลาในการท่องเที่ยว และจุดประสงค์ในการท่องเที่ยวที่ชัดเจน แต่ด้วยความไม่เข้าใจในวัฒนธรรมระหว่างกัน เช่น ภาษา อาหาร ถึงแม้ว่าชาวอิหร่านจะเป็นมุสลิม ซึ่งปกติมุสลิม จะไม่รับประทานเนื้อหมู แต่มุสลิมอิหร่านยังมีข้อปลีกย่อยที่แตกต่างไป เช่น ไม่รับประทานปลาที่ไม่มีเกล็ด และไม่รับประทานสัตว์ทะเลเปลือกแข็ง เป็นต้น จากความไม่เข้าใจในวัฒนธรรม ทำให้มีปัญหาในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ความสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว นับตั้งแต่การสถาปนาความสัมพันธ์ ทางทวิภาคี ความสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวระหว่างสองประเทศดำเนินด้วยดีมาตลอด แม้จะชะงักงันในช่วง การเกิดเหตุการณ์การเมืองภายในอิหร่าน แต่เมื่อสถานการณ์ทางการเมืองอิหร่านกลับเข้าสู่ความมั่นคง และอิหร่านคลายความเข้มงวดการเดินทางออกนอกประเทศของพลเมืองอิหร่านแล้ว การท่องเที่ยวระหว่าง ประเทศไทยและประเทศอิหร่านได้ขยายตัวมาโดยตลอด นักท่องเที่ยวอิหร่านได้เดินทางมายังประเทศไทย เพิ่มมากขึ้นทุกปี ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยไม่มีนโยบายกีดกันนักท่องเที่ยวจากอิหร่าน ประกอบกับ ความสวยงามทางธรรมชาติ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่ดีของประเทศไทย ความเป็นมิตรของคนไทย และการเป็นแหล่งช้อปปิ้งสินค้าราคาถูก ทำให้นักท่องเที่ยวอิหร่านนิยมเดินทางมาประเทศไทยมากขึ้น

¹ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเตหะราน สาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน. (2558). *หนังสือที่ระลึก 60 ปีแห่งการสถาปนา ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-อิหร่าน พ.ศ. 2558*.

อภิปรายผลวิจัย

ผลจากการวิจัยทำให้เห็นมุมมองต่อ 2 ประเด็นที่ทำการศึกษา คือ

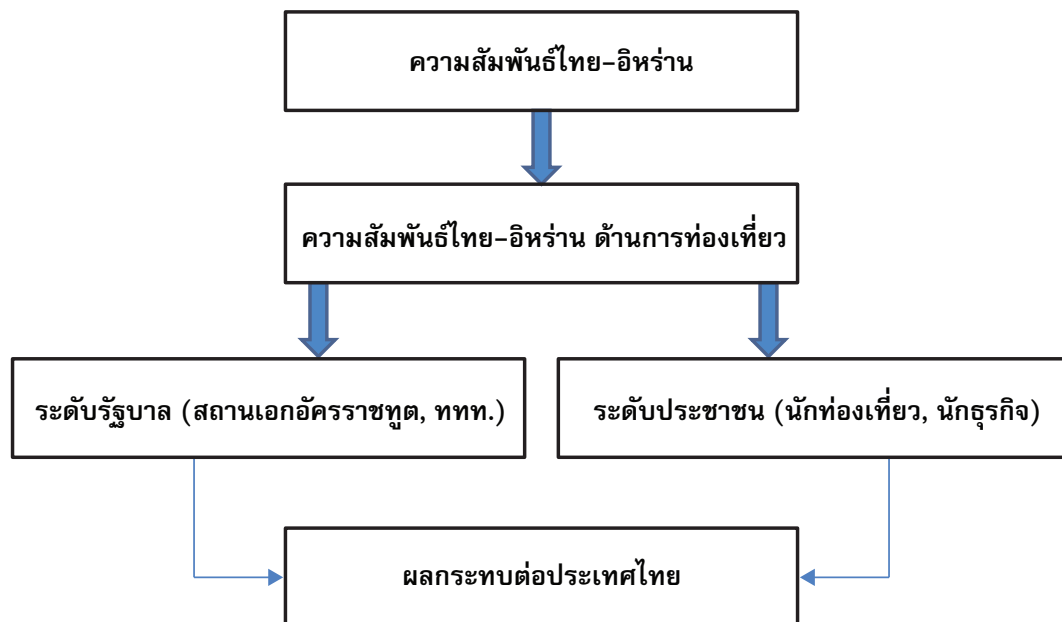
ประเด็นที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์ไทย-อิหร่าน ด้านการท่องเที่ยว ระหว่าง ค.ศ. 2000-2010 ความสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวในช่วง 10 ปีนี้ มีความร่วมมือทั้งในระดับรัฐและระดับเอกชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนความสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างทั้งสองประเทศ โดยนำจุดอ่อนและจุดแข็งของทั้งสองมาพิจารณาาร่วมกันเพื่อปรับปรุงและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ปรากฏว่าผลจากความร่วมมือทำให้มิติด้านการท่องเที่ยวของไทยและอิหร่านมีความเป็นรูปธรรมมีข้อตกลงด้านการท่องเที่ยวระหว่างทั้งสองประเทศทั้งในระดับรัฐและเอกชน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของความสัมพันธ์ที่ขยายขึ้นอีกรูปแบบหนึ่ง

ประเด็นที่ 2. ผลและผลกระทบจากความสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว พบว่าจากการขยายของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวส่งผลให้นักท่องเที่ยวทั้งสองประเทศเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น มีการขยายตัวของธุรกิจการบิน โดยเฉพาะสายการบินมาฮานแอร์ เปิดเส้นทางการบินระหว่างกรุงเทพฯ และประเทศไทย โดยทำการบินทุกวันต่อสัปดาห์ และมีสายการบินอื่น ๆ จากประเทศไทยสู่เตหะราน นอกจากนี้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวอิหร่านได้มีการลงทุนเพิ่มมากขึ้นและเพื่อเพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุนระหว่างไทยและอิหร่าน เมื่อเดือนพฤษภาคม 2004 การลงนามในความตกลงการค้าระหว่างสองฝ่าย (Bilateral Payment Arrangement – BPA) ระหว่างธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (EXIM Bank) ของไทยกับธนาคารพัฒนาการส่งออกอิหร่าน (Export Development Bank of Iran – EDBI)

ความสัมพันธ์ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม ความร่วมมือในด้านการศึกษา นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนของทั้งสองประเทศให้การยอมรับ แม้จะมีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม ประเทศไทยและประเทศอิหร่าน ได้ตกลงบันทึกความเข้าใจระหว่างอิหร่าน – ไทย ว่าด้วยความร่วมมือทางการศึกษาและวิชาการระหว่างกัน

สรุป

ในปัจจุบันประเทศไทยและประเทศอิหร่าน ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในด้านการท่องเที่ยว เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2002 โดยเนื้อหาสำคัญของความตกลงคือ ทั้งสองฝ่ายจะสร้างสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความร่วมมือระยะยาวในด้านการท่องเที่ยวเพื่อผลประโยชน์ของประเทศทั้งสองตามกฎหมายและระเบียบของประเทศทั้งสอง สามารถอธิบายเป็นแผนภาพองค์ความรู้จากการวิจัยได้คือ

ภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ไทย-อิหร่าน ด้านการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อเสริมสร้างบรรยากาศแห่งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและอิหร่านคือ ในสถานการณ์ของโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันนี้ การสร้างความเป็นมิตรต่อกันของประเทศต่าง ๆ แม้จะมีความแตกต่างกันในมิติด้านการเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรม แต่สามารถที่จะสร้างมิตรภาพระหว่างกัน และวิธีหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์อันดีนั้นก็คือการท่องเที่ยวเพราะทำให้ประชาชนสามารถมองเห็นและได้เรียนรู้ประสบการณ์ที่แตกต่างจากวัฒนธรรมเดิมของตนซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และการท่องเที่ยวเป็นมิติที่เกี่ยวข้องกับรัฐและประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- ณัชร สยามวาลา. (2556). การศึกษาเชิงสัจยวิทยาใน “บูซิโดสำหรับชาวมุสลิมใหม่” ยุคโตกว่า ว่าด้วยบทบาทของการเจริญสติในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ดลมนรจณ์ บากา และ แวอูซ็ิง มะแดเฮาะ. (2536). อิสลามศึกษาเบื้องต้น. บัดดาณี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาปัตตานี.
- ทยากร แซ่แต้. (2551). มายาคติทางวัฒนธรรม ที่ปรากฏในละครเกาหลี และการสร้างประโยชน์ทางธุรกิจ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ทัศนีย์ มีวรรณ. (2542). การสร้างและการบริโภคสัญลักษณ์ในปรากฏการณ์ชีวิตจิตและการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2549). ธุรกิจนำเที่ยว. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือท่องเที่ยว.

- มยุรา วงษ์สันต์ (ม.ป.พ.). (อาอิชะห์ มุห์นีร์). (2546). *รัฐจักอิสลาม*. กรุงเทพฯ: สภายูวมุสลิมโลก สำนักงานประเทศไทย.
- มูรตซา มุตะฮ์ฮารี. *ฮิญาบในอิสลาม*. แปลโดย กิตติมา อมรทัต. กรุงเทพฯ: ศูนย์วัฒนธรรม สถาน เอกอัครราชทูต สาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่านประจำกรุงเทพฯ.
- มูฮัมหมัดมะฮ์ดี ชะฟูรอฮ์ยี้ พอร์ซี. (2561). *ครอบครัวในอิสลามและจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ : ออฟเซ็ทพลัส.
- รอมฎอน ปันจอร์, (2552). *ฮิญาบและกรือเซะ: ประวัติศาสตร์ปาตานีระยะใกล้และการต่อรองทางการเมืองที่หายไป*.” ในงานสัมมนาวิชาการภาพลมหอหลอน ณ ชายแดนใต้ของไทย : การเขียน ประวัติศาสตร์ ปาตานีและโลกอิสลาม, ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 11-12 ธันวาคม 2552.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ไรร่าน อรุณรังสี. (2544). *อิหร่านอุ่อารยธรรม*. ม.ป.ท.
- ศรัญญา วรากุลวิทย์. (2558). *ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเตหะราน. (ม.ป.ป.). *มิตรภาพไทย-อิหร่าน ความสัมพันธ์ อันดีที่ใกล้ชิดกว่า 400 ปี*. มปท.
- สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเตหะราน . (2558). *หนังสือที่ระลึก 60 ปีแห่งการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-อิหร่าน พ.ศ. 2558*. ม.ป.ท.
- สุวิทย์ สายเชื้อ. (ม.ป.ป.). *มิตรภาพไทย-อิหร่าน ความสัมพันธ์อันดีที่ใกล้ชิดกว่า 400 ปี*. มปท.: สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเตหะราน.
- สำนักพระราชวัง (2517). *ประมวลพระราชดำรัสในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนนานาประเทศ พุทธศักราช 2502-2510*. กรุงเทพฯ : สำนักราชเลขาธิการ.